

Nr 5 maj 2009

Finlands

Synskadade

4 Syntjänsten firade 50 år

8 Ett brev till Louis Braille

12 Ledarhund ger ökad självständighet

Innehåll Nr 5/09

- 3** Ledaren: En ny vinkling!
- 4** Syntjänsten firade 50 år
- 6** Över 40 000 tidningar lästa via PratSam
- 8** Louis Braille 200 år: Skrivtävlingsbidrag
- 12** Ledarhunden ger ökad självständighet
- 16** Kåseriet: Telefoni
- 18** Åbolands Synskadade gick i Amos fotspår
- 20** Meddelanden
- 22** Meddelanden från distrikten
- 24** Upprop: Meddelande från valberedningsutskottet

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 98. Nummer 6/2009 utkommer 23.6, manusstopp 2.6.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Nylandsgatan 25 A 6,
00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi
Meddelanden och annonser
mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
Susanna Antell, tfn 09-6962 3026
e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärbild: Ledarhunden Duffe
Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2009

En ny vinkling!

Intressebevakning är ett långtidsprojekt. Det kan många gånger kännas som om de översättningar, utlåtanden och rapporter som färdigställs inte har den omedelbara effekt man kanske skulle önska även om de lägger grunden för just det. FSS har dock många andra kanaler för sitt budskap och det är viktigt att komma ihåg att betona den redan befintliga, fungerande verksamheten istället för att ständigt fokusera på vad som saknas eller vad som borde ske snabbare.

Ett fullgott exempel på detta är vår informatörsverksamhet. För närvarande har FSS ett femtontal aktiva medlemmar som fungerar som våra informatörer i olika delar av landet. Informatörsverksamheten, som bärs upp av synskadade medlemmar med kännedom om den egna regionen, är ett konkret exempel på aktiv intressebevakning. Informatörerna fungerar som ett slags budbärare för FSS budskap men först och främst som medmänniskor som lättfattligt anpassar sin berättelse för målgruppen, vare sig det rör sig om en träff för en grupp äldre eller lågstadielever i de lägre klasserna. Redan innan

halva 2009 gått har våra informatörer utfört över tio uppdrag i olika sammanhang.

Också i den övriga verksamheten är det viktigt att även fokusera på det vi kan erbjuda våra medlemmar. Språkfrågan och minoritetspositionen konstateras ofta vara ett problem, men den kan också betraktas som en tillgång! Mindre organ och kortare beslutskedjor har lättare att individualisera situationer och kan använda sig av sitt personliga kontaktnät vilket till en viss gräns ger ökade möjligheter till en mer heltäckande bild av olika situationer.

Inom FSS arrangeras även rekreationsevenemang och kurser. Ofta är deltagarna bekanta för de ansvariga som därmed kan stämma av utbudet i enlighet med tidigare erfarenheter och kunskap. Istället för att se förbundets storlek och utbud som marginaliserande eller konstant resurssvagt finns möjligheten att se situationen som en klar fördel för målgruppen. Att fungera som minoritet innebär alltid en kamp, men ibland bör vi tillåta oss själva att betrakta vår situation ur andra vinklingar.

Syntjänsten firade ett aktivt halvsekel

■ Ett tjugotal personer med anknytning till den 50-åriga syntjänsten hade samlats för samvaro och positiva minnen. Närmast i bild Carita Hansten och Wanda Nyberg.

I september 1959 publicerades en artikel i Hufvudstadsbladet om syntjänst, en ledsagnings- och hjälpservice för synskadade. Primus motor Aili Alexandersson tog emot anmälningarna, och hela 71 personer anmälde sig, varav 11 var herrar.

Cirka 50 år senare, onsdagen den 22 april 2009 var tjugotalet personer på plats för att fira syntjänstens 50-års jubileum. Jubileet firades med musik, god mat, diskussion och fritt formulerad

historik. Två av deltagarna under festen var Carita Hansten och Wanda Nyberg, både helsingforsbor som varit delaktiga i syntjänsten från början. - I början var det mycket mer att göra,

det var oftare som man skulle hjälpa, beskriver Carita Hansten.

- Förr läste vi inom syntjänsten till exempel Hufvudstadsbladet högt. Vi visste precis vad vem ville att vi skulle läsa, inflikar Wanda Nyberg. Annat som vi skötte var till exempel skattedeklarationen och så minns jag en person som gjorde fantastiska handarbeten. Hon ville att jag skulle numrera de olika mönstren och garnen och ordna dem åt henne. En annan aktiv inom syntjänsten som deltog i jubileet var Christel Blomqvist från Grankulla.

- Jag har varit med sedan ungefär 2002-2003, säger Christel Blomqvist. Jag har tyckt bra om det och det har gett mig mycket.

Ett av de tillfällen Christel minns speciellt var när Kampens busstation byggdes i Helsingfors. Under tiden den uppfördes kunde det vara olika från dag till dag var passagerarna hade möjlighet att stiga av vilket var besvärligt när de skulle ledsagas. Numera har Christel Blomqvist en person som hon ledsagar regelbundet.

- Med de stadigvarande bygger man upp en personlig kontakt medan en som man möter vid bussen en enda gång inte blir så personlig, förklarar Christel.

Syntjänstens 50-årsjubileumsfest, som gick av stapeln i Svenska Synskadade i Mellersta Nylands verksamhetscentrum, inleddes med sång av synskadade sångerskan Mira-Maria. Hon framförde bland annat sånger av Edith Piaf till ackompanjemang av pianisten Tomi Kujansuu. På plats var även Aili Alexandersson, den person som initierade syntjänst-

verksamheten för 50 år sedan. Hon välkomnades av en av de andra aktiva personerna bakom syntjänsten, Gun-Maj Silander.

- Aili Alexandersson var den som ställde till med syntjänsten, berättade Gun-Maj Silander. Och det måste vara bra frön hon planterade eftersom de fortfarande växer.

Aili fortsatte med att redogöra för hur hon som gravt synskadad kom till Helsingfors och rörde sig i trafiken.

- Man kände hur bilarna snuddade vid hämlarna och jag tänkte att det nog skulle vara bättre att kunna se i trafiken även om jag varje gång kom över gatan. Det första konkreta uppdraget för intresserade av syntjänst gjordes i Församlingsförbundets tidning, men det var först efter en artikel i Hufvudstadsbladet allt kom igång på riktigt. Allt från studerande till pensionärer anmälde intresse. - Allt passerar nu revy, berättade Aili Alexandersson entusiastiskt och berättade om engagerade damer och herrar med specialintressen, alla samlade för att ledsaga synskadade.

En av de önskemål som framfördes från flera håll var att den traditionella årliga basar som ordnas inom distriktsföreningen tillsammans med aktiva från syntjänsten skulle fortsätta även vid det nya verksamhetscentret vid Arabiastranden. Många minnen och berättelser dök upp under jubileet hos de personer som var på plats för att skåla för ett aktivt halvsekel.

- Vi måste finnas minst 50 år till!

Text och foto: Sofia Stenlund

Över 40 000 tidningar lästa via Pratsam

Projektet Den finlandssvenska digitala taltidningen har avslutats. Alla de tio största finlandssvenska dagstidningar som utkommer som taltidning är nu digitaliserade och tillgängliga via Pratsam-systemet, vilket betyder att prenumeranten får tidningen via Internet samma dag som den seende läsaren får sin papperstidning.

Projektets målsättningar uppnåddes och projektkoordinator Daniel Ainasoja är nöjd.

– Vår utvärdering av projektet visar att prenumeranterna är mycket nöjda med digitaliseringen av de finlandssvenska taltidningarna, säger Daniel Ainasoja.

Under hösten 2008 gjordes en enkät bland taltidningsprenumeranterna. Enkäten utfördes hos 119 prenumeranter och fördelades någorlunda jämnt över de olika taltidningarna. I utvärderingen kommer det fram att prenumeranterna tycker att Pratsam-boxen är lätt att använda (117 prenumeranter av 119). Samtidigt har nästan hälften av användarna haft problem med sin taltidning, dock gäller nästan 80 procent av problemen nätförbindelsen.

Under år 2008 har över 40 000 tidningar lästs via Pratsam. Av Pratsam-användarna har bara drygt hälften använt någon

navigeringsfunktion när de läst sin tidning, vilket tyder på att många lyssnar på taltidningen från början till slut. Förutom att prenumeranten får taltidningen via Internet samma dag som papperstidningen kommer ut har kvaliteten förbättrats. Det går enkelt att navigera bland artiklarna och man kan även lyssna på talböcker och andra publikationer med boxen tack vare den inbyggda cd-stationen.

Pratsam-systemet är ett resultat av flera utvecklingsprojekt som Norra Österbotens Svenska Synskadade rf. (NÖSS) genomfört med stöd av Penningautomatföreningen RAY. Just nu pågår NÖSS fjärde utvecklingsprojektet, Hjälpmedel för jämställdhet. Medan en del synskadeorganisationer ännu överväger hur man kunde ta steget vidare från det föråldrade systemet med taltidningar på kassett eller cd-skivor har man i Svenskfinland tagit steget fullt ut och gått i spetsen för att förbättra servicen för synskadade med ny teknik.

Taltidningsproducenterna uppger också att både de och prenumeranterna är nöjda med projektet. Man är nöjd med att tidningen är aktuell och att systemet har varit så lätt att lära sig för både inläsare och prenumeranter. Ett problem under projektet har varit att vissa Internetleverantörer inte levererat Internetförbindelserna tillräckligt snabbt.

I dag nås över 370 taltidningsläsare i Svenskfinland av Pratsamsystemet. Prenumeranterna har tillgång till tio dagstidningar och småningom också FSS egna publikationer. Man kan också prenumerera på fler än en tidning till

sin PratSam-box. Om man är intresserad av att prenumerera på någon annan tidning ska man kontakta stödpersonen i den egna taltidningsföreningen, som sedan för ärendet vidare.

Prenumeranten betalar en prenumerationsavgift för varje taltidning, medan FSS och RAY står för kostnaderna att upprätthålla systemet. De finlandssvenska taltidningarna läses i huvudsak in av frivilliga. Projektet inleddes i maj 2007 och har varit tvåårigt. Projektet har finansierats av flera finlandssvenska stiftelser och fonder.

Text: Mari Pennanen
Foto: www.pratsam.com

Fakta: taltidningar på Pratsam

Pratsam-systemet möjliggör att man kan prenumerera på andra tidningar än den så kallade primärtidningen. Dessa finlandssvenska tidningar kan fås som taltidning via Pratsam för tillfället (tidningens namn och prenumerationskostnad för ett år):

Österbottens Tidning	25 euro
Vasabladet	60 euro
Syd-Österbotten	10 euro
Åbo Underrättelser	30 euro
Ålands taltidning	100 euro
Västra Nyland	25 euro
Hufvudstadsbladet	130 euro
Östra Nyland	20 euro
Borgåbladet	25 euro

För prenumerationer bör du kontakta din regionala stödperson.

Jubileumsåret | Braille 200 år

Bästa herr Louis Braille

Med anledning av 200-årsjubileumsåret till punktskriftens grundare Louis Brailles ära publicerar FS ett av bidragen till Europeiska Blindunionens skrivtävling tillsammans med de japanska företagen Onkyo och Tenji Mainichi. Tema för tävlingen var "Hur har punktskriften förändrat mitt liv?"

Jag har den stora äran och glädjen att gratulera med Er med anledning av att tvåhundra år har förflutit sedan Ni föddes. Det är inte så vanligt att man ens vet om personer efter så här lång tid. Men för mig och många av oss gravt synskadade runt om vår jord lever Ni kvar tillsammans med oss varje dag. Genom den skrift Ni utarbetade och som Ni själv hade nytta av på grund av Ert handikapp, har också mitt liv som gravt synskadad fått mer innehåll och möjligheter. Punktskriften har öppnat vägar.

Idag är vårt språk annorlunda än när Ni föddes. Vi säger du till varandra och det tänker jag göra i brevets fortsättning. Att säga du känns så mycket närmare än ett Ni och du skall veta att betydelsen av ditt verk är så stor just i det dagliga, det som är nära.

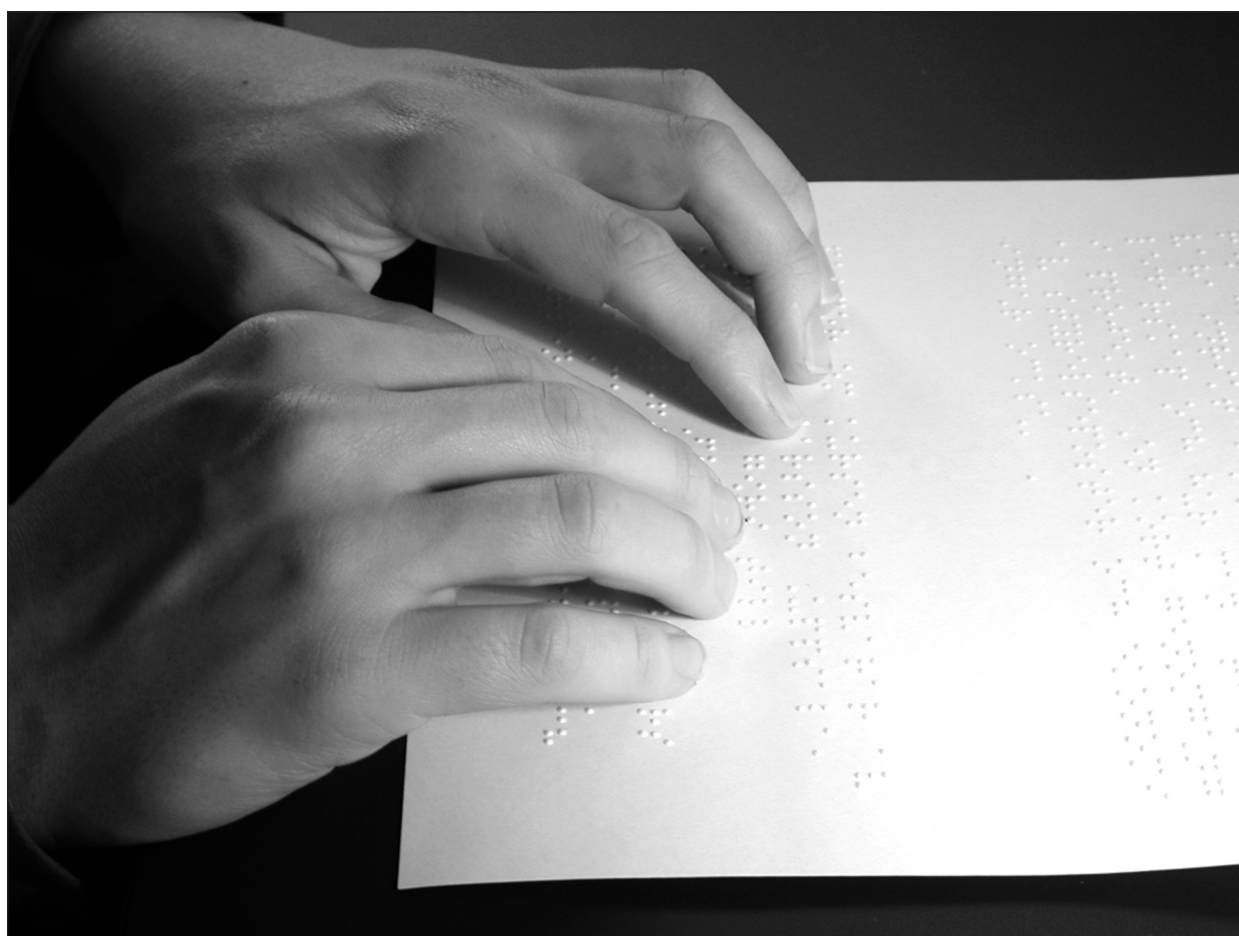
När jag som medelålders dam förlorade min syn, var mina fingrar vana att knäppa på knapparna i räknemaskinen och ögonen flög över sifferstaplar och kolumner. Jag hade alltid använt mina

händer och fingrar också till grövre arbeten. Och nu var mina möjligheter att klara sig plötsligt borta.

Till en början ville jag inte ens bekanta mig med punktskriften eller den vita käppen i protest mot att just jag drabbats av att ha förlorat synförmågan. Men en sakkunnig vägledning och sporrande information fick mig ganska snart att tänka om. Kanske skulle jag ännu kunna klara mig självständigt i

olika situationer med hjälp av nya kunskaper. Jag fick veta om andra som i min situation hade kunnat bygga upp ett nytt liv.

Det var ingen lätt utmaning för mig att lära mig känna på de små punkterna och deras placering, komma ihåg just vad det tecknet betyder, hålla mig på rätt rad och minnas vilket det föregående tecknet var. Men skam den som ger sig. Mitt läsfinger blev mer och mer

känsligt och med andra handens finger blev det naturligt att byta till rätt rad. Jag kunde läsa punktskrift.

Småningom kom de stora böckerna också till mig och läsandet blev en viktig sysselsättning och avkoppling. Mitt handikapp förde mig in i en helt ny värld med personer som drabbats på samma sätt som du och jag. Det kändes värdefullt att skapa och upprätthålla kontakter med ödessyskon.

Vet du, det finns nu en apparat som heter telefon och som möjliggör att vi från den plats vi är kan ha kontakt, tala med andra människor runt om på vår jord. Det heter att ringa till någon, och då har mottagaren ett nummer som man väljer genom att trycka på nummerknappar.

Telefonen är en viktig kontaktlänk, men att kunna skriva brev och själv få brev är fortfarande värdefullt. Vi betalar postgången med frimärken limmade på kuverten och nu har vi också frimärken med punktskrift. Vi synskadade har faktiskt rätt till avgiftsfri postning då vi sänder punktskrift.

Vi, som idag lever på 2000-talet, talar om att vi lever i dataåldern. I apparater, som numera finns i många hem, kontor, sjukhus och banker har vi ett informationsnät som ger oss kunskap, samlar uppgifter och upprätthåller kontakter. Allting är så tekniskt och egentligen svårt att riktigt förstå. Runtom vårt jordklot

snurrar konstgjorda himlakroppar – satelliter – som förmedlar kontakterna.

Men ännu ska du veta finns det i bokhyllorna mappar och papper som är viktiga att spara. Jag har mina mappar märkta med punktskrift och kan på det sättet finna det jag behöver. Jag skriver mina påminnelserlappar, som många gånger är till stor hjälp till exempel i affärer och på sammanträden av olika slag. Du vet, ju äldre man blir, får man tänka att ens minne nog är bra – men det kan ju vara kort ibland.

Jag har berättat om några förändringar i vårt samhälle som skett under de tvåhundra år som gått sedan du föddes. Det är mycket mer som är annorlunda och när jag tänker bakåt känns det nästan revolutionerande.

Men alla förändringar behöver inte vara så tekniska. Det låter kanske inte så märkvärdigt, men för mig känns det också stort att på apoteken få känna mig fram när jag behöver något speciellt preparat, eller när jag i lugn och ro själv läser igenom säkerhetsföreskrifterna inför flygresan.

Fortfarande kommer det alltså punktskriftsmärkning på nya områden. Så att vi synskadade kan klara oss bättre. Der talar väl om att det finns en förståelse för oss, vårt handikapp och en vilja till att underlätta där det bara är möjligt.

Vårt samhälle vet om punktskrift och

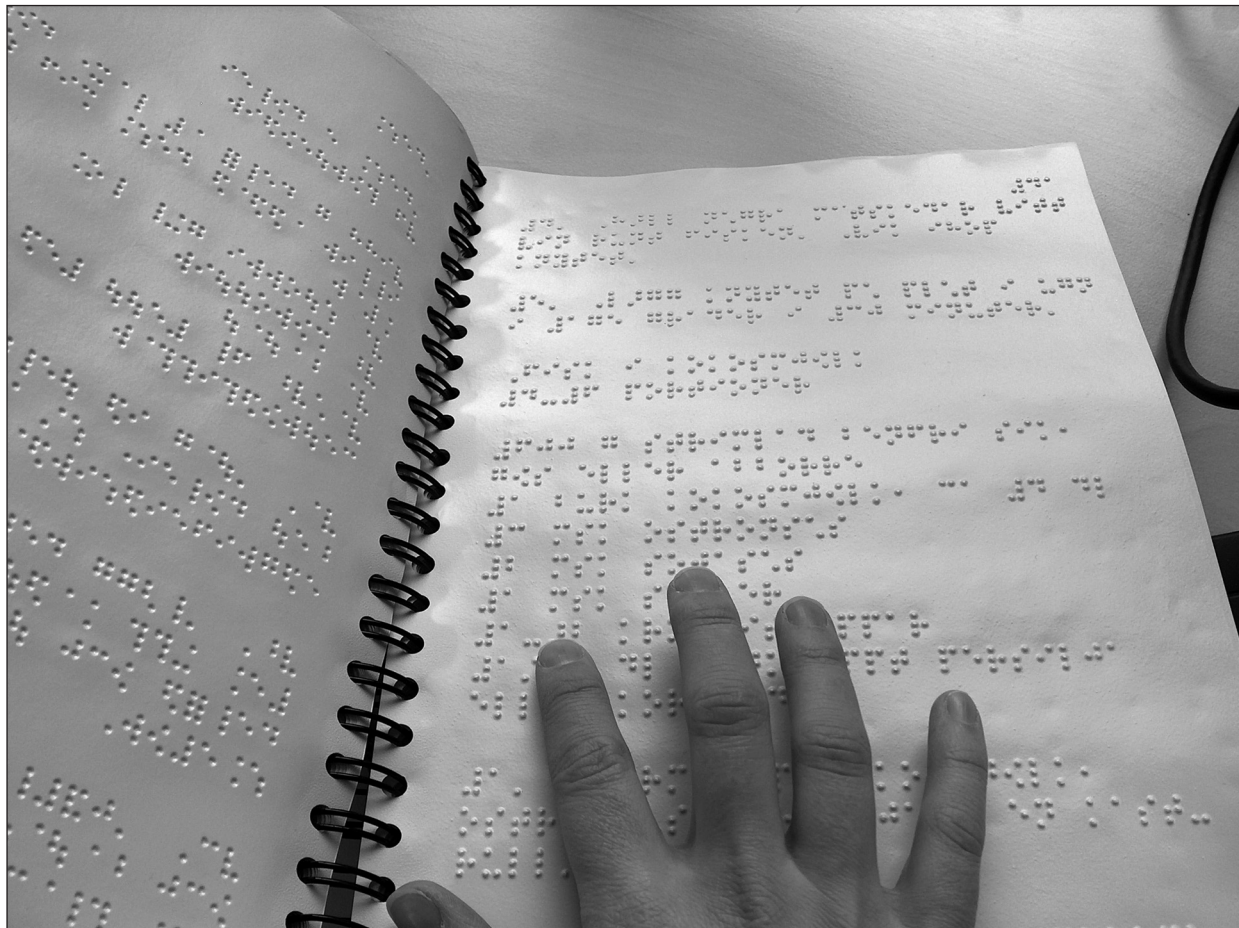
visst gäller det också för oss drabbade att visa aktivitet, ge information och ställa rimliga krav. Jag har själv haft glädjen att många gånger sitta i barngrupper och berätta om punktskrift, visa hur man skriver den. Ditt namn är vida känt långt utanför gruppen av synskadade. Det hör till allmänbildningen idag att veta vem som skapat punktskriften. Med sex små punkter – placerade på olika sätt – har du gett oss synskadade en större värld, en trygghet i att klara sig – ja, det som vi idag kallar en bättre självkänsla.

Förutom att jag ännu en gång sänder dig varma gratulationer på din stora födelsedag, säger jag ett innerligt tack för det livsverk som du skapat – punktskriften. Ditt minne lever.

Med högaktning

Fanny

P.S. Tack för att du gjorde det möjligt för mig att skriva detta brev. D.S.

Ledarhunden ger ökad självständighet

En ledarhund är en oersättlig hjälp för många synskadade. Med hjälp av ledarhund kan en blind eller gravt synskadad person röra sig självständigt också i svårtillgängliga förhållanden. Ledarhundens förmåga att ledsaga den synskadade baserar sig på samarbete och samförstånd mellan ledarhunden och dess förare. Ledarhundsföraren vet målet och vilken rutt som tas medan hundens uppgift är att se till att den synskadade rör sig på ett tryggt sätt under rutten.

För tillfället finns det cirka 200 ledarhundar i Finland. Synskadades Centralförbunds Ledarhundsskola ansvarar för utbildningen av samtliga dessa, samt de cirka trettio ledarhundar som utbildas årligen. På ledarhundsskolan föds

70-80 valpar varje år, och under drygt ett års tid förpassas de till privatfamiljer

Med anledning av den internationella ledarhundsdagen som inföll den 29 april har FS kontaktat två ledarhundsfö-

rare som berättar om sina erfarenheter av möjligheterna, konsekvenserna och ansvaret av att ha en ledarhund till sitt förfogande. FSS-medlemmarna Ann-Britt Mattbäck och Kenneth Ekholm har lång erfarenhet av hur det är att ha ledarhund.

Förberedelser både för förare och ledarhund

Ann-Britt Mattbäck från Edsevö, Peder-söre, har sammanlagt haft tre ledarhundar. Egentligen kan man säga att hon har haft fyra, men en av dem behöll hon bara några månader eftersom det inte fungerade så bra mellan dem.

Sin första hund fick hon för nästan 24 år sedan. Den hade hon i elva år, följande i cirka tio och sin nuvarande ledarhund har hon haft i ett och ett halvt år. Alla hundarna har varit av rasen labrador.

- När jag fick min andra hund ville jag gärna ha en schäfer eftersom jag var ensamstående och gärna hade velat ha en beskyddande hund. Å andra sidan kräver schäfrar mycket och drar mycket. Den hund jag fick senare var också en labrador och den ångrar jag absolut inte för den var så beskyddande, förklarar Ann-Britt.

Ann-Britt väntade på sin första ledarhund ungefär ett och ett halvt år. För att hon skulle beviljas ledarhund genomgick hon olika förberedelser. Även ledarhundsföraren behöver vissa färdigheter som att man är frisk, kan orientera sig med käpp och därmed ska kunna klara sig tillräckligt bra på egen hand för att kunna ge hunden kommandon.

- På kursen fick jag först en hund som inte passade mig alls. Den var långsam och visste inte alls hur snabbt jag ville röra mig. Men efter det fick jag en hund som var precis som jag själv, snabb och impulsiv!

Ledarhunden ger självständighet

När jag frågar Ann-Britt om hon tvekade kring huruvida hon ville ha hund eller inte berättar hon att det var ett enkelt och hastigt beslut. Hon tycker om att motionera mycket och samtidigt vara självständig, hon berättar att det var en jättestor förbättring och en vanesak eftersom hon umgåtts med djur under hela sin uppväxt.

Eftersom alla hundar kommer till sina ägare via Ledarhundsskolan som är finskspråkig använder Ann-Britt Mattbäck sig av dubbelkommandon, hon tilltalar hunden på båda språken. Först var det finska som gällde men nu börjar hennes Ledarhund Fasu som är 1,5 år, förstå de svenska kommandona väl efter sitt språkbad hos Ann-Britt i norra Österbotten.

Sin ledarhund Fasu brukar hon ha med sig i alla möjliga sammanhang, i kyrkan, apoteket, restauranger och till vänner och bekanta. Morgon och kväll går ekipaget en ordentlig runda och folk brukar i regel vara vänliga och tillmötesgående.

- För en tid sedan blev jag och min dåvarande ledarhund Coxy utslängda från en restaurang, berättar Ann-Britt Mattbäck och förklarar att fallet blev en

rättssak som nu tillsammans med några liknande fall fungerar som prejudikat i liknande sammanhang.

Van att hitta rätt med instinkt

En annan van ledarhundsförare är Kenneth Ekholm. Den nuvarande knappt 4-åriga Duffe är Kenneths fjärde ledarhund, sin första hund fick han 1985 och beslutet om att skaffa ledarhund var noga övervägt från Kenneths sida.

- För det första frågade jag andra ledarhundsförare om deras erfarenheter och skaffade bakgrundsinformation också om de sämre sidorna. Efter denna överblick sände jag in mina ansökningspapper och det räckte drygt ett år för beslutet att komma.

Kenneth Ekholm berättar att han inte tar med sin hund på utlandsresor.

- Om jag inte kan orientera mig själv kan jag inte ge kommando åt hunden att hitta heller. På resor brukar jag använda mig av tvåbenta ledsagare, skrattar Kenneth.

Under sin tid med ledarhund har han inte gått ordentligt vilse speciellt många gånger. De gånger det hänt eller varit på väg att hända har Kenneth i efterhand insett att han borde ha litat mer på ledarhunden än sig själv i sådana situationer. När ledarhunden är i arbete är det inte önskvärt att människor kommer fram och tilltalar, matar eller stör hunden på annat sätt.

- Ibland kommer barn fram och frågar om de får klappa honom, berättar Kenneth. Då brukar jag förklara att de får göra det just eftersom de frågat

först, så får man fram den informationen samtidigt.

Både positiva och negativa erfarenheter

Även Kenneth använder både svenska och finska när han kommunicerar med Duffe. Några direkta obehagliga incidenter har ekipaget inte råkat ut för. Någon gång har exempelvis affärsinnehavare påpekat att hundar inte får komma in, men erfarenheterna har lärt Kenneth att man bör vara lite burdus och våga ta plats med sin hund. "Detta är ingen hund, det är en statlig tjänsteman", har Kenneth Ekholm yttrat någon gång för att markera skillnaden mellan sällskapsdjur och ledarhund. Samtidigt berättar han om flera positiva upplevelser från till exempel sjukhusmiljön.

- En stor del är positiva erfarenheter, men samhället har blivit hårdare, vittnar Kenneth om med sitt mångåriga perspektiv. Numera har till exempel många ungdomar inte längre samma respekt för ledarhundar som man kanske hade för 20 år sedan. Det kommer att bli ett hårdare klimat och man får vara beredd på att kämpa.

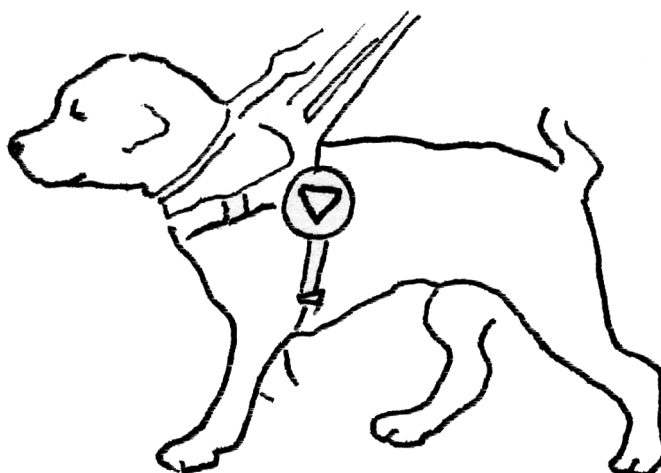
På frågan om vilka personlighetsdrag Kenneth delar med sin ledarhund svarar han:

- Vi är båda lika känsliga men också slöa och tycker om god mat. Duffe äter allt från ärtsoppa till vitlök. Grunden är ju torrfoder, men han äter allt som vi andra äter hemma.

Text och foto: Sofia Stenlund

Fakta Ledarhundar i Finland

- Blinda och gravt synsvaga synskadade personer för vilka orienteringen med hjälp av eventuella synrester, i obekant omgivning, medför oskäligt stora svårigheter, kan få en ledarhund. Man ansöker om ledarhund via rehabiliteringsenheten vid det egna centralsjukhuset.
- Ledarhundens förmåga att hjälpa en synskadad baserar sig på ett samarbete mellan hunden och den synskadade
- I Finland finns för närvarande cirka 200 ledarhundar. Alla finländska ledarhundar skolas av Synskadades Centralförbunds Ledarhundsskola där man utbildar cirka 30 ledarhundar per år
- På Ledarhundsskolan föds mellan 70 och 80 ledarhundar per år. De placeras under ett drygt års tid i privata hushåll där de växer upp till skolningsåldern. Det finns brist på familjer som tar emot hundarna under denna period. Är du intresserad? Ta kontakt med Ledarhundskolan!
- När ledarhunden är i arbete bär den en sele med en röd trekant på. Då får den aldrig störas.
- Om man ser ett ledarhundsekipage som verkar behöva hjälp exempelvis i trafiken bör man vända sig till den synskadade. Man bör aldrig tilltala, locka på eller mata en hund i arbete.

Kåseriet | Viva Holm

Telefoni

Har den ärade läsaren sett en telefonkiosk på sistone? De hör visst till en förgångens tid. Ännu i början av 1960-talet måste man beställa rikssamtal. Om man inte hade egen telefon, gick man till "Riksen" för att beställa samtal. Ett samtal från norra Finland till södra Finland kunde ta god tid på sig innan det kom. Vilket betydde att man kunde gå bort emellan och återvända den tid samtalet beräknades komma.

I dag kan man göra stora beslut på några futtiga minuter. Så trodde också

jag, när jag skulle göra en ändring i telefonkatalogen. Först ringde jag det lokala telefonbolaget. Där var man väldigt osäker om, vem som utför dylika transaktioner. Jag fick ett nummer, som visade sig inte mera vara i kraft. Så jag alarmerade bolaget på nytt, och fick nu ett annat nummer, som borde gälla. Nu gick signalen fram. Det visade sig att firmanamnet stämde, men numret hade ändrat. I flygande fläng uppgavs ett nytt nummer, vilket betydde att jag inte lyckades uppfatta svansen. Nytt försök, nu tappade jag pennan i golvet. Nå,

tredje försöket lyckades, eftersom början var gjord. Det var en enkel match att ringa samtal nr 7, ett riktigt turnummer. Finemang, nu skulle man bara knappa in ett nummer, som hänvisade till den betjäning, man ville ha. Snart skulle det här ärendet vara avklarat.

Nu börjar karusellen, som kanske går till kvällen. Musiken skräller i örat, men avbryts av rösten, som meddelar stup i kvarten att Ni är i kö och skall betjänas så fort som möjligt. Minuterna blev 5, 10 och 15. Ännu fanns det hopp och jag tänkte att trägen vinner.

Den kamplystna ringaren höll krampaktigt i telefonluren. Vad kommer samtalet att kosta? Nu var det inte fråga om pengar utan om uthållighet. Jag ville faktiskt inte starta om proceduren en annan dag. Tiden stod ju inte stilla, och väntan kändes evighetslång. En mugg cappuccino skulle förgylla tillvaron. Fjättrad vid

telefonen har man inte många val. Äntligen blir linjen fri. Jaha, terrorn får ett slut, trodde jag. Samtalet gick tillbaka till växel. Lyckligtvis så bröts inte samtalet. Efter ännu en tids ofrivillig underhållning svarade en vänlig dam, och på felfri svenska betjänade hon snabbt den utmattade ringaren. Varför finns det inte en knapp som utesluter icke önskvärd skvalmusik frågar sig i dag den före detta abonnenten.

Nu protesterar säkert någon varför inte gå in på nätet. Ringaren försökte det visserligen, men irrade bort sig i labyrinterna.

Tänk vad enkelt det var förr. Det var bara att riva ut ett blad ur katalogen, fylla i det och föra eller sända det till telefonbolaget. Det var lätt att säga upp trådtelefonen i glesbygden, men att få numret bort från katalogen var en pärs.

**Viva Holm
Lojo**

I Amos fotspår

Med aderton personer bänkade i bussen for Åbolands synskadade på vårutfärd till Kimitoön den 25 april för att under Maj-Gun Dannströms kunniga ledning följa Amos Anderssons levnadsöden i spåren. Vi fick ta del av hur Kimito centrum utvecklats och väl framme i Sagalunds hembygdsmuseum kunde vi avnjuta gott kaffe med läcker laxpaj medan Jarmo Kujala berättade om Amos skolgång.

Småskollärarinnan Adele Veman var den som förstod sig på pojken Amos. Han klarade räknetal med bravur men var annars inte speciellt intresserad av övriga skolämnen. Amos andra lärare var Nils Oskar Jansson, en sträng lärare med stort intresse för hembygdsarbete. Det sägs att Amos hjälpte honom att putsa och katalogisera museiföremål som lärar Jansson införskaffat.

Amos hade en sträng far som satte stopp för hans önskan att antingen få bli kantor eller lärare, därför blev det handelsskola.

Vår färd fortsatte sedan till Söderlångvik gård, som blev Amos Andersson som-

marparadis och senare även hans vinterbostad. Gården har nu egen förvaltare och på ägorna finns 13.000 äppelträd och växthus för plantor och grönsaker. Gårdsförsäljningen använde vi oss av, vackra violplantor och ekologiskt odlade tomater inhandlade vi. Sedan gick färden till Labbnäs semesterhem, som Amos inköpt och donerat till Marthorna i Kimito. Här åt vi lunch, god husmanskost i trevlig hemlik miljö.

Dags för avfärd, men vart har fyra resenärer tagit vägen? Bussen tar en extra sväng på gårdsplanen och de försvunna dyker upp. Vi styr kosan mot Dalsbruk och nu börjar ett annat slags äventyr. Vi passerar alla världens hörn bl.a. Yuko-

hama, Petsamo, Hollywood, Vietnam, Honolulu, Sibirien, Evigheten, Blixten, Nedslaget och Käringlängtan och Änkornas berg. Allt detta är namn på byggnader eller kvarter i Dalsbruk. Kryddat med Maj-Gun Dannströms roliga berättelser från brukslivet förr till idag blev vi alla glada i sinnet. Från Dalsbruk for vi vidare till Bjärkas gård i Västanfjärd där familjen Bergholm tog emot oss. Vi fick ta del av gårdens historia och hur man idag inriktat sej på gårdsturism och golfbana med 18 hål. I ladugården som är ombyggd till café finns även en keramikverkstad. Kaffe

och rulltårta lät sig väl smaka innan vi fortsatte färden. Vår sista anhalt var Kimito Kyrka och Amos Anderssons grav. Så hade vi då kommit till den plats där Amos lärt sej älska orgelmusik och där han fått sin sista vila.

Vad behövs för en lyckad utfärd? Jo förstklassiga ingredienser. Vi hade dem alla: strålande väder, kunnig och underhållande guide, gott sällskap och god förplägnad.

En hellyckad färd tycker två som var med!

Foto: www.soderlangvik.fi

■ Söderlångvik gård erbjuder bland annat direktförsäljning av till exempel tomater och sommarblommor. Karaktärsbyggnaden fungerar som ett konst- och personhistoriskt museum som ger en inblick i Amos Andersons liv och gärning.

Meddelanden

FPA:s blad svängs till tre språk

FPA-bladet och Kelan sanomat heter numera Mitt i allt – Elämässä. En del läsare missade det första numret med sväng. Nu gäller det att passa på majnumret. FPA:s nya kundtidning delas till varje hem fyra gånger i året i 2,7 miljoner exemplar. Tidningens svenska del Mitt i allt och den finska delen Elämässä börjar i var sin ända av tidningen. De möts i ett uppslag som kort presenterar FPA-förmånerna på engelska.

Mitt i allt – Elämässä 2/2009 distribueras under perioden 4-15.5.2009. Tidningen behandlar bland annat den långa besvärsvägen, finansieringen av folkpensioner, tandgnissling, moderskapsförpackningen och arbetslösheten bland snuttjobbare. Med tidningen Mitt i allt – Elämässä vill FPA öka kunskapen och medvetenheten om den sociala tryggheten för alla som bor i Finland. Tidningen är ett offentligt meddelande med allmännyttig information som inte innehåller reklam. Därför delas den även till hushåll som har förbjudit reklam.

Källa: www.fpa.fi

EBU bevakar informationstillgänglighet

European Blind Unions (Europeiska Blindunionen) president planerar att skriva till Europaparlamentets president för att framhålla problemet angående tillgänglighet till den information som sänds från dem. The Royal Institute of Blind People har insamlat information från EBU:s medlemsländer för att ta reda på huruvida tillgängliga format erbjuds för blinda och synskadade i Europaparlamentets kontor inom Europeiska Unionen. Motionen lyfte fram att Europaparlamentet inte framställer format som punktskrift, storstil eller audiellt material som en del av sin kommunikationskampanj inför valet. EBU:s president kommer därför att tillfråga presidenten för Europaparlamentet att behandla ärendet för att tillgodose att de 30 miljoner EU-medborgare som är blinda eller synskadade inte nekas tillgång till den information de behöver inför EU-valet i juni.

Källa: EBU:s nyhetsbrev

Tandemläger i Kimito 3-8 augusti

FSS ordnar ett tandemläger den 3-8 augusti.

Den planerade ruten är enligt följande: Avfärd från Salo – Strömma kanal, Kimito – Rosala/Hitislandet – Kasnäs – Dragsfjärd – Angelniemi – Halikko – Salo.

Deltagaravgiften är 320 euro per ekipage, i priset ingår resor, logi och måltider under lägret.

Anmälningar senast den 26.6. till Tina Dunderfelt på FSS kansli, telefon 09-6962 3010 eller tina.dunderfelt@fss.fi.

Mera information ger reseledaren Håkan Norrgård telefon 050-469 3548.

Välkommen med!

Veckoslut för ungdomar på Norrvalla i Vörå

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. (FSS) ordnar i samarbete med Folkhälsan ett veckoslut med tema motion och välmående för svenskspråkiga synskadade ungdomar i åldern 15-30 år den 9-11 oktober.

På programmet står bl.a. boccia, målboll, må bra stund och naturligtvis trevlig samvaro. Ta vara på möjligheten att träffa andra synskadade personer i samma ålder.

Priset för veckoslutet är 20 euro/person vilket inkluderar resor, kost och logi. Bindande anmälningar kan göras till Tina Dunderfelt på FSS kansli per telefon 09-696 23 010 eller e-post tina.dunderfelt@fss.fi senast den 10.9.2009.

Alla anmälda får programmet på förhand.

För mera information kan ni kontakta kvällstid Johan Sundholm per telefon 040-725 8845 eller johan.sundholm@fss.fi.

Välkomna med!

Hälsningar Planeringsgruppen: Johan Sundholm, Patrik Paulin och Sigrun Bessadottir

Lystring alla FSS kvinnor!

E-postlistan "Quinnokraft" för FSS kvinnor och kvinnoverksamhet kommer att starta. För tillfället samlar man in namn och adresser av er som är intresserade. E-postlistan förmedlar information och ger dig möjlighet att delge tankar och åsikter kring aktuella frågor med andra kvinnor. Du får också tips och idéer om kurser och annan verksamhet.

Om du har tillgång till dator och e-post och är intresserad av att vara med på listan, meddela ditt namn och e-postadress till: Birgitta, tfn 040 586 717, Lilian, tfn 050-353 2054 eller Gabriella, observera korrigerat nummer: 044 2761190.

Meddelanden från distrikten

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. företar detta år sin sommarresa till Borgå:

Onsdagen den 8 juli -09 åker vi buss till Helsingfors där vi stiger på m/s J.L.Runeberg kl. 10.00. Laxsoppslunch ombord under den 3 timmar långa sjöfärden till Borgå där vi bl.a. besöker Runebergs hem och Borgå domkyrka. Bussen startar hemåt ca kl. 16.30. Anmälning till Bjarne Sandberg, tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström, tfn 019-231 118 senast den 23 juni-09. Välkommen med. Styrelsen.

Kvinnogruppens läsecirkel håller sommarpaus, men vi träffas igen i höst. Närmare info om dag och tid ges senare. Under sommaren läser vi Kerstin Ekmans trilogi Vargskinn: Guds barmhärtighet, Sista rompan och Skraplotter. Läsecirkeln är öppen för både ordinarie- och stödjande medlemmar och alla böcker vi väljer finns tillgängliga både som Daisy-böcker och på Lukas-biblioteken, dvs. Raseborg, Hangö, Ingå och Sjundeå. Välkomna med!

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland gör sin sommarresa till Lahtis. Vi startar onsdagen den 10.6 kl. 8.30 från Fredsgatans turisthållplats. Kl. 9.30 ankomst till Lahtis, till Vesijärvi passagerarhamn där guiden möter upp. Morgonkaffe i Kahvila Kariranta. Därefter guidning i Sibeliushuset, välkänt som konserthus, och besök i Pro Puu-galleriet och hantverksboden Ulpukka där man kan köpa inhemska högklassiga hantverk. Kl. 12 lunch i restaurang Lokki från stående bord. Kl. 14 två timmars kryssning med M/S Wellamo eller M/S Aino på Vesijärvisjön. Kl. 16 start tillbaka till Borgå.

Priset är nedsatt, 40 euro per person. Anmälningar senast 2.6: Lovisanejden till Ros-Mari Sjöblom tfn 533467, Borgå till Marita tfn 5244092 eller Stina tfn 582514 eller 0400 596250.

Välkomna med!

Vi besöker Lurens sommar-teater som visar Pelle Svanslös onsdagen den 15 juli. Mer information om resans tider och dylikt kommer senare!

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Träningar inför FSS r.f:s förbundsmästerskap ordnas enligt följande på Centralplanen i Jakobstad:

Onsdagen 27.5 kl. 19 tränar vi med if Drott

Måndag 1.6 kl. 13 träning med Marja Eriksson

Måndag 8.6 kl. 19 träning med If Drott

Dagträffen i Karleby planerar att ordna en dagsutfärd till fyrön Tankar onsdagen 17.6. M/s Jenny avgår från Kokkola Camping kl 12.00 och är framme vid Tankar kl. 13.30. Det finns möjlighet att köpa laxsoppa och kaffe. Efter två timmar på ön, åker vi tillbaka till Karleby, dit vi anländer kl. 17.00.

Mera info på medlemsbandet och ÖT:s minneslista (på lördagar) eller från Fyren tfn 7234 880 eller 050-3795 658. Välkomna med! Hälsar styrelsen i NÖSS r.f.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Vår- och avslutningsfest på Tian torsdagen den 28.5 09 kl. 17.30

Vi hälsar våren välkommen och håller vår sista träff på verksamhetscentret Tian. Därefter stänger kansliet för sommaren.

Flyttningen till Parisgränden: Föreningen flyttar in i nya verksamhetsutrymmen vid Arabiastranden, Parisgränden 2 A i slutet på augusti. FSS och Svenska skolan för synskadade flyttar in i samma byggnad. Syntjänsten har sommarledigt

1.6 – 17.8. Under tiden kontakta ledsagarna som har sitt telefonnummer på Tians telefonsvarare.

Kansliet stänger för sommaren 28 maj och öppnar igen 17 augusti.

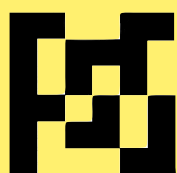
Kansliets/Tians telefonnummer är (09) 612 1779, telefontid mån-ons kl. 9.30 – 13.30.

Mera information om föreningen på medlemsbandet och på Internet www.fss.fi/distriktsforeningar/mellersta Sköna sommandagar!

Åbolands Synskadade r.f.

Åbolands Synskadade besöker även i år Raseborgs sommar-teater och ser pjäsen "Djurgården" lördagen den 18.7. Bussen startar från busstationen i Pargas kl. 12.00, kör Kalkvägen till Åbo, Auragatan 2 och startar därifrån kl. 12.30. Vi äter lunch i Ekenäs ca kl. 14. Pjäsen börjar kl. 17. Anmälningar till Harriet, tel. 4584665 eller 4585536 eller Marita, tel. 2315135 eller Birgitta, tel. 422253, senast den 10.7. Väl mött på en trevlig teaterutfärd!

Åbolands Synskadade håller igen efter några års paus ett sommarläger på Rautilakeskus i Vemo under tiden 3-7.8. (må-fre). Närmare info vid anmälan. Anmälningar till Harriet, tel. 4584665 eller 4585536 eller Marita, tel. 2315135 eller Birgitta, tel. 422253, senast den 17.7. Väl mött på vårt återupptagna sommarläger! Styrelsen

Upprop till förbundets medlemmar

Valberedningsutskottet meddelar:

Förbundets medlemmar uppmanas att söka lämpliga kandidater till förbundets styrelse. Vid kommande valmöte väljs ordförande samt två ledamöter för de kommande åren. I tur att avgå är följande: ordförande Gunilla Löfman från Åbolands Synskadade r.f., samt följande två ledamöter: Patrik Paulin från Vasa Svenska Synskadade r.f. och Rolf Söderlund från Ålands Synskadade r.f.

I styrelsen fortsätter vice ordförande Leif Karp från föreningen Vasa Svenska Synskadade r.f. och följande fyra ledamöter ännu nästa år: Bengt Ahlvik och Gabriella Fredriksson från Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f., Sigrún Bessadóttir och Kenneth Ekholm från Svenska Synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Varje förening har sitt eget valombud till vilket medlemmarna i föreningen anmäler sina kandidater. Valombudets suppleant hjälper till.

Följande valombud och suppleanter är utsedda av respektive distriktsförening för denna period:

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.:

Pehr Ahlstedt, ordinarie, tfn 050 5633 433;
Karita Andersén, suppleant,
tfn 06-723 3109, 046 887 1009

Vasa Svenska Synskadade r.f.:

Börje Kukkonen, ordinarie, tfn 050 490 9565;
Ritva Hagelberg, suppleant, tfn 040 590 5526

Ålands Synskadade r.f.:

Bern Löfman, ordinarie, tfn 0457 343 1202,
e-post: bern@aland.net;
Ann-Mari Mattsson, suppleant,
tfn 018-38 824, 0457 343 3424,
e-post: myrvagen@aland.net

Åbolands Synskadade r.f.:

Harold Henriksson, ordinarie,
tfn 02-458 5326, 050 516 6520;
Raija Österlund, suppleant, tfn 02-458 5045

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.:

Niklas Wikström, ordinarie, tfn 0400 477 899;
Gösta Sevón, suppleant, tfn 019-241 2996

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland r.f.:

Jarkko Setälä, ordinarie,
tfn 09-455 5043, 0400 417 725,
e-post: jarkko.setala@fss.fi

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.:

Paulina Hannus, ordinarie, tfn 040 596 1196,
e-post: phannus@gmail.com;
Stina Roms, suppleant, tfn 019-582 514

Den sista anmälningsdagen är den 9 oktober. Valberedningsutskottet